

СКЛАДАЙМО НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК!

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ЗА ПОШИРЕННЯ ІМІГРАЦІЇ ДО 320,000 ОСІБ

Вашингтон, 24 січня. — Сенатська правнича комісія одобрива проєкт адміністрації Трумана, щоб змінити закон для допущення більшого числа імігрантів зі скитальщини. Теперішній закон, який вигасає 30 червня 1950 р. допускає 205,000 імігрантів, званих переміщеннями особами („діпістами“). З них 124,000 приїхало до Злучених Держав. Новий законопроект, який уже прийняла палата репрезентантів в попередній сесії, передбачує збільшення числа нових імігрантів до 339,000 осіб. Коли б повний сенат прийняв проєкт своєї комісії, тоді різницю між обома проєктами вирівняється на спільній конференції обох палат Конгресу. Найважливіша постанова нового законопроекту така, що змінює дату, до якої діпіст може вважатися за кваліфікованого на вїзд до Злучених Держав. Постанова каже, що особи, які опинилися до 1 січня 1949 р. поза Залізною Заслоною і мають інші передбачені кваліфікації, можуть бути допущені до Америки. Теперішній закон вважає за діпістів таких людей, що опинилися на території Німеччини підчас другої світової війни до грудня 1945 р.

ЗА ПРИНЯТТЯ 10,000 ЧИЖИНЦІВ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Вашингтон. — Генерал Лютон Дж. Колінс, начальник ген. штабу армії, вїзав палату репрезентантів одобрити законопроект для прийняття 10,000 рекрутів з чужинних націй у віці між 18 до 35 років. Вони мали б бути вишколені на технічних знавців і активні при розвідчій службі. Після п'яти років служби вони були б малі право стаття громадянами З.Д.А. У сенаті домагався одобрення такого самого законопроекту сен. Генрі Кабот Лодж.

КОРАБЕЛЬ З ІМІГРАНТАМИ ЗАПОВІДЖЕНИЙ НА ЧЕТВЕР.

Нью Йорк. — До причалу при 21 вулиці Вест має приїхати в четвер після півдня корабель Джерард Дж. Г. МакРей з 1,168 новими імігрантами, які виїхали з Бремергафен. Між ними є коло 125 осіб, які їдуть через Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет. Не є виключене, що з причини мряки, яка запанувала в околиці, корабель спізниться.

АЧЕСОН ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ДОПОМОГИ ЧИЖИНЦІВ ДО 1951 РОКУ.

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон вийшов з проєктом перед сенатською комісією закордонних відносин, щоб продовжити до 30 червня 1951 р. ухвалену вже допомогу для китайського націоналістичного уряду під проводом Чян-Кай-ші. Допомога вартості \$106,000,000, має бути дана в матеріалах і грошах і може бути вислана до Формози, де тепер перебуває націоналістичний уряд і рештки його армії.

Ачесон теж переконував комісію, що треба взяти під наряду уділення допомоги для Південної Кореї, бо це зробить добре враження на азійські країни. Палата відмовила цієї допомоги двома голосами більшості минулого тижня.

ЗАКИД АДВОКАТСЬКОЇ ПАЛАТИ ПРОТИ ПАКТУ ПРО НАРОДОВИСТВО.

Вашингтон. — Адвокатська Палата Злучених Держав внесла спротив проти одобрення пакту про народовиство сенатом на цій підставі, що пакт домагається міжнародного суду над винувинком, а це може бути підставою до притягнення до міжнародної відповідальності американців, які лічуть нїгрі. Інші групи домагалися ратифікації цього пакту, ухваленого Об'єднаними Державами, однак додали застереження. Джеймс Кері, секретар-скарбник Конгресу, Індустріальних Організацій, домагався швидкої ратифікації, щоб притягнути до відповідальності ті особи, які запропорили до совєтських таборів 11,000,000 людей, перемінили їх на невольників і призначили на повільну смерть при роботі. Переслухання їдуть далі.

СКЛАДЕНО СУДЕНСЬКУ ЛАВУ ДЛЯ ПРОЦЕСУ ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ ШПИГІВ.

Нью Йорк. — Після численних зволікань і різнородних правних трюків справа совєтського інженера Валентина Губічева й американки Джуїти Коплон, буде розглянена федеральним судом. Вони обоє обвинувачені в шпигунстві на користь Совєтів. Коплон уже засуджена на кару за подібний злочин, за який ставала перед федеральним судом в Вашингтоні. Тепер вона стає перед судом за шпигунство на спілку з Губічевом. У відповідь складено судейську лаву присяжних суддів, які мають видати рішення, чи підсудні винуваті закінченим їм злочинів. Лава складена по половині з мужчин і жінок. Губічева боронить адвокат Абрагам Л. Померанц, пану Коплон давнійший адвокат, Арчібалд Палмер. Розправу веде суддя Сильвестер Райен.

ЗАКЛИК УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Остання світова війна завдала українському народові нові важкі удари та принесла глибоке й болюче розчарування. Український народ залишився й надалі у важкій неволі московської комуністичної диктатури, не зважаючи на мільйонові криваві жертви, зложені на вїтарі національно-державного визволення. Проте український народ не припинив своїх визвольних змагань і веде далі завзяту боротьбу з жорстоким червоним наїзником. Ця героїська боротьба викликає подив і зеднує йому симпатії серед усіх вільних демократичних народів. Всіх українців, що розсіяні по вільних від комуністичного терору країнах і континентах світу, оці симпатії наповнюють гордістю та ширим бажанням допомоги.

Американські українці все були переняті глибоким почуттям обов'язку допомагати визвольним змаганням старої батьківщини. Вони організували свою допомогу в різних видах а в тім і в грошевих фондах на численні потреби старого краю. Знаючи, що особливо тепер, у найважчі для українського народу часи, така допомога найбільше потрібна, четвертий Конгрес Американських Українців, який відбувся в днях 5-6 листопада 1949 р. у Вашингтоні рішив створити один збірковий Український Народний Фонд на всі важливі потреби українського національного життя. Бюджет цього фонду на 1950 рік устійнений у висоті \$250,000.00. Із нього будуть приділювані відповідні дотації на такі цілі:

а) політично-визвольні, б) культурно-наукові і в) переселенчо-гуманітарні.

Четвертий Конгрес Американських Українців доручив вибраному ним Конгресовому Комітетові провести в життя постанову про збірку Українського Народного Фонду.

Проголошуючи цим загальну збірку на Український Народний Фонд за 1950 рік, Український Конгресовий Комітет подає до відома:

1. Український Народний Фонд складається з Національного датку та інших принагідних збірок. Національний даток повинен влатити щороку кожний свідомий українець і українка від 18-го року життя, які мають самостійний заробіток.

2. Три роди Національного датку:

А) По \$10.00 (десять) дають одноразово всі ті громадяни, які від своїх прибутків не платять федерального податку. Хто сплачує цей даток місячними ратами, той платить \$12 річно.

Б) По \$25 (двадцятьпять) річно дають ті, що є самітними і мають пересічний прибуток робітника.

В) По \$50 (п'ятдесят) річно дають бизнесмени, професіоналісти та особи з більшими ніж пересічними заробітками.

3. Жертвнені громадяни можуть складати на Український Народний Фонд і більш датки від намічених. Український Конгресовий Комітет не має змоги провірювати прибутки поодиноких громадян і тому залишає сумлінню кожного рішати про те, який із намічених датків підходить до його матеріальної спроможності.

4. Національний даток складають добровільно всі ті українці та українки, які почувають себе членами української національної спільноти в ЗДА і сприяють державно-визвольним змаганням українського народу.

5. Зібраний Український Народний Фонд буде розділюваний на підставі досягнутого порозуміння між провідними американсько-українськими організаціями. За правильним розподілом фонду на національні потреби буде доглядати Кураторія Українського Народного Фонду. Вона зложена з двох представників і фінансового референта Українського Конгресового Комітету та з представників — по одному — від усіх тих американсько-українських установ, які репрезентують поодинокі ділянки національного життя та користатимуть із Фонду.

6. Національний даток за 1950 рік треба вплачувати безпосередньо до Українського Конгресового Комітету, або за посередництвом Відділів УКК, або через окремо уповноважених до того колекторів, за відповідними посвідками.

7. Деякі українські організації переводили в січні 1950 р. з нагоди Різдва за згодою УКК збірки на коляду ще по старій системі. Від 1. лютого 1950 р. всі ті збірки будуть входити до Українського Народного Фонду.

8. Імена жертвodawців, що зложили Національний даток або пожертви на Український Народний Фонд, будуть оголошені в українській пресі.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ!

З уваги на конечні та невідкличні потреби українського національного життя та на теперішні винятково складні політичні відносини в світі, Український Конгресовий Комітет закликає всіх український загаль в Злучених Державах Америки до солідарного виконання свого обов'язку. Всі американсько-українські установи, що стоять на українських незалежницьких позиціях, повинні взяти активну участь в підготові та збиранні Національного датку до Українського Народного Фонду.

Незабуваймо про стару правду, що на загальні народні цілі „подвійно дає, хто зараз дає“. Перед нами є великі справи, яких не можна лишити неповаженими, а певні потреби, яких не можна лишити незадоволеними, якщо в нас є поважне та шире бажання допомогти українським визвольним змаганням.

Шаста нам Боже до великого діла!
В Нью Йорку дня 17. січня 1950.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ:

Голова: Проф. Лев Добрянський. Заступники голови: Дмитро Галичін, д-р Л. Цегельський, М. Дуткевич, О. Лотоцька, М. Ветухів. Касієр: Йосиф Лисогір. Секретарка: Ева Піддубишин. Політична Комісія: С. Ярема, Екзекутивний Директор, Г. Білинський, д-р М. Чубатий, К. Дашко, д-р А. Грановський, Б. Катамай, д-р Р. Криштальський, д-р Д. Квітковський, д-р Л. Мишуга, В. Муляр, д-р Р. Смал-Стоцький, А. Штефан. Контрольна Комісія: Е. Рогач, І. Іванчук, П. Ковалів, М. Леськів, Н. Гаврилко. Рада: В. Бакад, Ф. Демян, В. Довгань, І. Дужанський, Б. Гарасимович, М. Комічак, С. Кошуба, С. Куропас, А. Левкут, А. Маланчук, Анна Настюк, Тереска Новенче, В. Омельченко, Р. Пристай, Д. Шмагала, Д. Слободян, В. Волянський.

ВІЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ГОЛОВНИМ ВИБОРЧИМ АРГУМЕНТОМ БРИТ. КОНСЕРВАТИСТІВ

Лондон, 25 січня. — Британські консерватисти, з Бінстоном Чорчилем на чолі, поставили привернення вільного господарства в країні як головний аргумент в своїй передвиборчій кампанії. В тїлькіщ проголошеній, з нагоди недалеких виборів, програмовий декларації консерватисти обіцяють виборцям зменшення урядових видатків і тим самим зменшення податків, забезпечення повного zatrudнення, „адержання і поліпшення“ соціального забезпечення, припинення ухвалені вже але ще не здійсненої націоналізації залізної і сталеної індустрії, децентралізацію і реорганізацію на локальній базі націоналізованих важе вугільної індустрії та залізниць та цілий ряд інших змін і полекш. Лейбуристи проголосили свій виборчий маніфест вже раніше і в ньому обіцяють дальшу націоналізацію великої промисловости та дальше здійснювання своєї соціалістичної програми.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Прага, 25 січня. — Не зважаючи на всі уступки і компроміси католицької ієрархії і священства, переслідування церкви комуністами не тільки не припинено, але з цілою силою продовжується. З високих церковних джерел тут висловлено думку, що протягом найближчого часу в комуністичних в'язницях готово опинитися більшість „добрих і вірних священників“. З усіх 7,000 священників тепер вже ув'язнено понад 300 і арешти кожного дня продовжуються. Священники арештуються найчастіше за те, що читали в церквах пастирське послання своїх єпископів, яке комуністичний уряд проголосив нелегальним, або відмовилися підписати урядову присягу вірності без встановлених єпископатою застережень.

ІТАЛІЙСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПРИСТУПИЛИ ДО УРЯДОВОЇ КОАЛІЦІЇ.

Рим, 25 січня. — Після довгих переговорів, праве крило італійської соціалістичної партії остаточно погодилося приступити до урядової коаліції, що вможливить вже швидке пологдження урядової кризи. Коаліцію мали б творити християнські демократи, республіканці і соціалісти. Після успішного завершення своїх переговорів з представниками згаданих партій, призначений знову прем'єром Алічиде де Гаспері мав би вже вгодні зголомості президентові країни свою готовність створити новий уряд.

ІНДОНЕЗЦІ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ГОЛАНДІЮ В ДОПОМОЗІ ПАРТИЗАНАМ.

Якарта (Батавія), 25 січня. — Уряд Злучених Держав Індонезії обвинувачує Голандію, що вона посередньо допомагає місцевим партизанам, якими командує бувший офіцер голандської армії, сотник Вестерлінг. Замість вимаганого призначення цієї партизанської „армії королеви Справедливости“ регулярним військом, індонезійський уряд видав наказ на негайний арешт її команданта.

ЗАПОВІДАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ ЗБРОЇ.

Лондон, 25 січня. — З поінформованих джерел заповідають, що вже правдоподібно з кінцем цього тижня у Вашингтоні буде підписаний американсько-британський договір, в справі постачання Британії американської зброї в рамках Атлантийського пакту. Договір м.і. передбачує доставу Британії понад 70 суперфортець В-29 та відповідну кількість дуже потрібних Британії сирих матеріалів.

ЗНОВУ ПЕРЕРВАННО НАРАДИ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 25 січня. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав відновили тут вчора свої наради в справі мирового договору з Австрією здалося б тільки на те, щоб їх знову перервати та відложити до 15-го лютого. Народи перервано, бо совєтський представник відмовився переломити „мертву точку“ своїх домагань, що були досі головною перешкодою в нарадах.

ДЖЕСУП ЗАПЕВНЯЄ ФІЛИПІНАМ АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ.

Манїла, 25 січня. — Американський подорожуючий амбасадор, Філіп Джесуп, запевняв вчора філіппинців, що ту країну Злучених Держав вважать „виставним вікном демократії“ в Азії і продовжуватимуть давати їй всю можливу допомогу, без огляду на дальший розвиток подій та уклад сил в Азії. З Філіппин Джесуп вїхав до Індонезії, який вважається „гарячим місцем“ в азійській „холодній війні“.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

Ми, американські українці, що хочемо далі жити повним життям, свідомі цього, що жити, значить постійно діяти і творити, пам'ятаючи на Бога й дороги нашому серцю ідеали. Допомога "старому" красі й журба за його долю були завжди першими нашими завданнями у кожнокласній програмі нашої ідейної праці. Визвольні змагання України завжди піднімали наш дух і додавали нам свіжого зав'язання в кожній акції, спрямованій на допомогу українському народові добитись своєї рідної держави: вільної, самостійної й демократичної. Кожна наша нова публікація в англійській мові про історичне минуле України, чи про культурні досягнення українського народу, наповняла нас гордістю, що прикладаємо рук до цього, щоб 500 мільйонів людей, що говорять англійською мовою, мали нагоду пізнати, хто ми, чий сини, та за що закутий нарід, з якої крові походимо й хто загарбав і поневолив країну, з якої ми вийшли. Так воно в нас досі було й так далі повинно бути, бо живемо далі тими самими ідеалами, а вони ще й досі не здійснились.

Але так є, що даліший наш розмах щось гальмує, і то не зважаючи на величезне збільшення тутешніх старших і молодших ідейних сил, та на те, що маємо поважну кількість висококваліфікованих людей, що прибули до нас з Європи. Гальмує розмах нашої праці брак матеріальних засобів. Це загально відома справа. Тому не диво, що Четвертий Конгрес Американських Українців, що відбувся минулої осені в Вашингтоні, застановився над нею, а шукаючи заради на це недовомання, прийшов до висновку, що в нашому громадянстві треба перевести радикальну зміну в цілій громадській збірковій акції на загально-народні цілі. Так зродилась постановка про створення Українського Народного Фонду, про який говоряться обширніше в відозві Українського Конгресового Комітету, що й містимо на першій сторінці. Цей Народний Фонд — як бачимо — обіймає три найважливіші ділянки нашої народної праці: політичну, культурну і гуманітарну, а в цих ділянках випадає те найважливіше, до чого всі ми прямуємо, коли говоримо про наші ідейні цілі.

Український Народний Фонд — як сповіщає відозва УККомітету — спирається в першу чергу на Національному даткові. Це є те головне, на що треба нашому громадянству звернути увагу. Це є те нове, на якому побудована ціла схема Українського Народного Фонду. Національний даток заважає на цьому, чи та величезна праця, політична, культурна й гуманітарна, виконання якої наше громадянство домагалося, буде виконана в цілості, частинно, чи може зовсім ні, як думати про працю серйозну, закросну на великі й широкі розміри.

Отже нам — віз і перевіз. Маємо пропозицію, яку можемо прийняти або відкинути, яку можемо виконати повністю, або її собі злегковажити. Від цього, як поступимо, буде багато залежати, якою буде наша дальша праця і який буде її остаточний вислід. Маємо рішати у часі, який є епохальним як для країни, в якій живемо, так і для цілого світу, а з ним і для українського народу в Європі. Наш політичний розум, гаряче наше серце й глибина наших ідеалів, покажуть себе у тому, як ми поставимось до проголошеного УККомітетом Українського Народного Фонду і як щиро та щедро будемо складати Національний даток.

Вірюмо, що наш добровільний обов'язок сповнимо, чесно й достойно.

ПРАЦЯ НАД ОБОРОНОЮ

У Вашингтоні відбулися наради всіх провідних військовиків при співучасті президента Трумана в справі оцінки нових родів зброї. Вони потверджують вісті про існування такої групи найбільше компетентних осіб, яка має на меті слідити за воєнними винаходами й оцінювати їхню вартість для оборони країни.

Про таку працю над "фронтовою обороною" подає жмути інформації знавець військових і воєнних справ, Генсон Болдвін. Він каже, що останніми місяцями можна замітити дві події в розвитку оборони. Одна — це реорганізація Ради Дослідів і Розвитку, а друга це звіт, складений групою Оцінки Системи Зброї з найновіших важливих стратегічних бомбардувань.

Реорганізація Ради Дослідів і Розвитку полягає в тому, що на її чолі станув капітан Арлі А. Борк, який восени був важливим свідком на тайнім засіданні палатної комісії збройних сил. Болдвін вважає капітана Борка дуже цінною особою й привадує велику вагу до його призначення на цей пост. Він присвячує доволі багато місця для пригадки, що після згаданого "перелучення в комісії, його усунули з листів для авансів, хоч йому пророкували, що він стане віце-адміралом. Тепер президент поставив його ім'я між тими, які дістануть вищу рангу.

Група Оцінки Системи Зброї це є нова комісія в департаменті оборони, на чолі якої стоїть лейтенант-генерал Дж. Е. Голл, як директор. У підручнику цієї групи сказано, що вона має

складатися з найспосібніших професійних умів, як військо-виків, так і науковців, і вона має оцінювати та аналізувати теперішні й майбутні системи зброї для її придатності серед майбутніх умов воювання. Ця група має послуговуватися найновішими методами аналізу, які тільки можна втримати. Саме з огляду на таке завдання групи, вона може мати вплив на воєнне планування в кожній стадії, від вирішування як до виробу зброї й оцінки вилітлив боїв.

Група Оцінки невелика, бо обіймає всього тільки 50 осіб. Між ними є 14 науковців і 16 військовиків, які переводять а-налізу, а інші стоять в порозумінні з такими ж групами Оцінки в кількох інших військо-вих організаціях.

Саме тому, що тут ідеться про найменші подробиці з фактового зв'язу, повстають у праці в оцінці й дослідах спори, яких суть не легко зрозу-міти і тому їх не оприлюднює-ть. Це вказує теж на велетен-ські труднощі при зводженні до купи різних звітів і проєктів над сотнями різномірних родів зброї та над їхнім пристосуван-ням. З цілої маси цифр, відомо-стей, спостережень, можна скласти "основну відповідь"

для Спільного Штабу началь-ників поодиноких штабів, а з неї робиться щойно витяг для вжитку Конгресу.

З фактів, які дійшли до при-людного відома Болдвіна ро-біть загадочний висновок, що Група Оцінки Системи Зброї дістане незабаром нагоду для виявлення своєї праці. Це про-буватимуть нові роди зброї.

Політика і стратегія будучої війни

У столітті атомової енергії, та ще при наявності тоталі-тарної комуністичної держави, що має свій центр у Москві, мир не стоїть на твердих но-гах. Стан миру після другої світової війни має дивну назву — "Холодна війна". В цих обставинах перехід від "хо-лоду" до "тепла" буде означа-ти справжню "гарячу" війну.

Коли б, на нещастя людства, вибухла третя світова війна, то вона розміром спустошення і безоглядністю далеко пере-вищить попередні війни. Окрім того ця війна пішла б зо-всім іншими шляхами ніж це було в першій і другій світо-вих війнах.

Обороною для Росії в війнах були її великі простори. В цих просторах загинула армія На-

полеона І. р. 1812. Ці ж про-стори і бездоріжжя спинили рух армії Гітлера на Схід.

Кожна стратегія (військовий план) має головне завдання: знищити живу силу противни-ка і зруйнувати його госпо-дарські та політичні центри. Чи можуть армії європейських держав, разом з американськи-ми воєнними засобами, зни-щити живу силу союзу? Коли б, на нещастя людства, вибухла третя світова війна, то вона розміром спустошення і безоглядністю далеко пере-вищить попередні війни. Окрім того ця війна пішла б зо-всім іншими шляхами ніж це було в першій і другій світо-вих війнах.

Обороною для Росії в війнах були її великі простори. В цих просторах загинула армія На-

Тому серед цих народів нема думки про війну проти Росії, вони тільки думають про обо-рону. Але чи є надія навіть на оборону? Французи з гумо-ром, забарвленим смутком, ка-жуть: "Здається, американці будуть боронити лінію Райну".

Саме собою, в цих обстави-нах спосіб оборони і натиску на Союзу держав мусить ви-робляти той, що має реаль-ну силу. Міряться силою з Со-юзом державою могли б гіл-ьки — Злучені Держави Америки та Велика Британія з своїми домініями. Ці держави могли б вибрати для себе такі позиції, які дали б їм запору-ку скорого знищення бойової сили Союзу держав та сою-зетської воєнної індустрії.

Для сучасної війни рішальну роль грає нафта. Без газолі-на не літають аероплани і не ідуть танки. "Союзу держав" має головні свої джере-ла нафти на Кавказі і в Руму-нії (Плоешті). Доступити до цих нафтових центрів було б найлегше з Туреччини та з Персії. Дійти до Кавказу і з Уралу з Європи було б тяжко. Значно ближче з Азії. Бо ко-ли б Сталінові зруйнувати на-фтову та іншу промислові-сть його аероплани перестали б літати і танки не могли б дістатися до своїх цілей. Послани для здобування Захід-ної Європи, мусять вертатися назад пішки.

В Західній Європі відпові-дальні політичні дії чітко розу-міють добре, що американці може навіть бути неможливим дати таку допомогу, щоб при-всіх обставинах можна було оборонити Західну Європу перед союзу держав арміями. Тому, напр. німці числять за можливість окупації цілої Ні-меччини союзу держав арміями. Німецькі політики є тої дум-ки, що краще пустити союзу-ське військо без бою на свою територію, ніж довести край до повної руйни і спустошен-ня. Чи за цим прикладом не пі-де, також Франція? 1940 року Франція з цих мотивів — збе-реження біологічної сили на-роду — пішла на капітуляцію перед Гітлером... Досвід дру-гої світової війни, як свого ча-су війни Наполеона І, показує, що опанування Європи ще не рішає вислідів війни. Третя сві-това війна мала б фронт і зу-дари в цілому світі. Цю вій-ну виграє та держава, що має більші матеріальні засоби і центри, недосяжні для ворога. І при найліпшому ракетовому летунстві Москва не могла б знищити Америки. Але летун-ство Америки, що перебуває в Європі та в Азії, може легко досягнути Москву та інші со-юзу держав центри. Тільки розу-міння цієї небезпеки приму-шує Сталіна ще далі не вихо-дити з меж "холодної війни".

Т. С.

„ОСТ” І КОНГО

Математично - географічний отвертий лист до Юрія Шереха та інших друзів в не Україні суших.

Дорогий Друже!

У мене на столі Ваш лист з Мюнхену. Між іншим у ньому значиться: „А головне — му-сите писати „Оста” далі... Киньте все, продайте жінку і дітей сидіть напівголодний, а „Ост” пишть, не лінується. Все пройде, все мине, а це му-сить бути”.

Маю й інші листи подібного наставлення. 4,000 примірників першого тому цієї книги, що разом з нашими людьми роз-в'язалися на всі вітри світу, по-волі починають себе нагадува-ти та вимагати завершення початого діла. „Коли буде том другий „Осту”? „Чи пишете далі „Ост”? „Чув, що вже ви-йшов другий том „Осту”. Де можна його дістати”? „То дурне, що про нього хтось там написав дурниці”... І так інше.

Розуміється, що перерах між першою і другою явою цієї дії завелика і тому вимагається пояснення. Всім зокрема не маю змоги цього зробити, то-му хай ще раз потерплять ті, що звикли з мене кепкувати, коли я ще раз подражаю їх в-личність кращезнаїство і на-пишу цей свій лист.

Що це таке той самий „Ост”? Є то переклад книги, якої перший том обіймає 584 сто-рінки. Помножите то на три і дістанете справжню суму 1752 стор. — річ, що багатьох на-перед робить неприємним, або злим. Але це лише для читача їх, тих сторінок, стіль-ки. Для автора їх у три з га-ком рази більше, а це значить приблизно суму 5250 сторінок. Переведемо це на значайну бю-рову роботу. З кожної сторін-ки виб'є пересічно дві з полови-ною справи. Разом це дасть 12-15 тисяч справ. Переведе-те тепер на робочі години ма-ючи на увазі одну голову і дві руки. А до всього, коли ті го-дини не оплачуються, а це до всього, коли все такі засоби на таке знайти мусяться, що вимагає нове і нове писання такого, що дасть засоби і в остаточному, коли кожна і та найменша деталь такої праці вимагає великого вкладу мис-лі, нервів і знання.

А як є з моральною атмо-сферою праці? „На що взагалі звертати увагу на „суд глуп-ця”, каже один друг і це стара істина. Але бувають ситуації, коли саме ці поняття перерос-тають всі інші і годі творити-ся атмосфера задухи. Не стає потрібного для дихання повіт-ря. Ви ж бачите, що доквруги нас зникає саме поняття „кни-га”, не кажучи вже про її сут-

ній зміст і об'єктивну вартість. Сервантес писав свого „Дон Кіхота” у в'язниці. Сотні бор-зописців памфлетизму супро-воджували творчість Бальза-ка. Але навіть Сервантес у сво-єму шістнадцятому столітті знайшов видавця для твору, якому тодішні кращезнаїці не пророчили цякого майбутньо-го. Що робив би той Серван-тес, коли б він був українцем і жив у половині двадцятого століття? Бальзак міг на своїх памфлетистів дивитися з ви-соти неба, бо десятки видав-ників і сотні тисяч читачів шодня і на всіх мовах чекали на його працю. Наш же пись-менник має борзописців-ска-лезубів більш ніж треба, але не має ні видавця, ні читача. Від такого починає піснати ду-ша, а в печінку влязати болі подібні на біль від опечення. Це значить, що щось там го-рить і згорає і тоді людина іноді думає, чи не краще, на-приклад, зробити також емі-грант, Стефан Цваг, покликав-ши на допомогу кулю?

Один з рецензентів „Оста”, а саме Гр. Шевчук, помітив, що „Ост” належить до того роду літературної творчості, який французи звуть „роман-ріка”. Багатьом нічого не каже, але тут не місце давати сентенції цього поняття. Тут сидимось напрошуватися деякі аналогії з якими і хочемо впоратися. Ми колись зі захопленням читали про різні відкриття різних Аме-рик на землі, а між ними про відкриття ріки Конго. Зробив це, як відомо, американець Генрі Стенлі де-сь у сімдесятих роках минулого століття. Це звучить парадоксально, бо ж хіба можна рівняти 4,600 кі-лометрів ріки Конго в Африці до 5,250 сторінок українського ріки-роману на еміграції? Але коли б так хоч один з наших чисельних памфлетистів та хоч раз спробував написати не 5,250 сторінок роману, а всьо-го 250, то він би погодився зо мною, що між ними різніми речами все таки існує цілком жива подібність. Інша річ, що який, скажемо, український пішов би аж до Африки відкри-вати якесь там Конго. Та ще таке довге. Або який з борзо-писців нашого „гумору” та й захотів писати ріку-роман. Він його навіть не може прочита-ти. Але такі допустимо і це... Так само, як Стенлі брав при-ступом кожний кілометр рі-ки у Африці, так само наш ро-маніст мусить брати присту-пом кожну сторінку ріки-роману на еміграції. На шляху ті самі гори, які треба перейти пішки, ті самі праліси, які тре-ба прорубувати, ті самі хмари

(Довідаючи зі стор. 2-гої).

Copyright by the Author.

3)

Шульце поглянув на ручний годинник з масивного золота. — Літак до Варшави відлітає за три години...

Шеф задоволено потер ру-ки.

— Знаменито. До поміч-додам вам Курца. Він багато їздив по Сході, знає непога-но тамошні мови, — це вам стане напевне в пригоді. До того ж він непогано знається на шлюсарстві... — і шеф зло-сливо засміявся.

— Еге ж, — прикліпнув з признанням повіками Шульце. — Влом до гамбурського бан-ку „Т-ва для експорту оселед-ців” сім років тому був май-стершиком!

— Отже бачите — корисна людина. Тепер він у нас пра-

цює для спеціальних доручень. Його мрією завжди було пра-цювати колись з вами, пане Шульце. Думаю, що не буде нім розчаровані.

Шеф устав.

— До побачення і бажа-вам успіхів! Десять хвилин перед відльотом літака Курц буде на вас чекати на лети-вищі, вже з білетами. У Львові застане Бакса, — спритна людина і знає, що і коли на-час! Проте, треба щоб ви всім покерували особисто. А втім, інструкції скажу вам списати і пришлю також. Шульце хвально підвівся. Робота йому припадала до вподоби, передбачувани труд-нощі додавали йому ще біль-ше охоти. Він завжди вважав

свій фак спортом свого ума, перевіркою його спритності. Він без поспіху попрощався і вийшов, щоб приготуватись до подорожі.

Панна Мюллер, що ввійшла незабаром, могла дивуватися, як швидко змінився на краще настрій її шефа.

— Чи не вин'єте зі мною чо-гось доброго? — спитав він її, витягаючи з бюрка пляшку з трьома зірками і затираючи руки.

Панна Мюллер, для якої її шеф був потаємною мрією, охоче погодилася.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Ганка нудиться. — Читач за-пізнається ближче з цією гар-ною дівчиною. — Несподів-аний приїзд. — Мрій Ганки об-іймають здійснення. — Розмо-ва з Матвієм. — Зустріч з Романом.

Ганка Вишницька відклала з неохотою книжку набік. І чого ті французи не пишуть! Вона почала читати котячий роман Коlette і, не дочитав-ши до половини, сердечно за-нудилася. Любова французика

до кіткі видалася й просто неповажною, смішною. — „Чорт-зна що, — думала во-на, — ті французи сьогодні вигадують, щоб тільки знайти щось нове для своїх збудже-них, рентієрських нервів”!

Постановила книжки далі не читати. Але що робити? Після обіду думала вона пе-ребути час з книжкою на ка-напі, аж до години шостої. То-ді умовилася йти з Романом Жученком у кіно. Зустрічі їхні бували тепер досить рідкі й доривкові. Захоплений лабо-раторною роботою, Роман не знаходив для неї стільки часу, скільки, думала вона, він повинен би їй віддавати. Вона співчувала Романові, мала повну свідомість важливості його праці, була навіть горда тим, що її Роман виб'ється своїм винаходом понад загаль-них людей, що вона їх знала, а проте вона, як кожна жінка, була на дні душі трошки са-молюбна щодо особистого щастя. Вона не мала нічого проти того, щоб Роман замі-кався від ранку до вечора в своїй роботі, та ще й з тією

смішною Мартою, своєю по-міщицею-лаборанткою, щоб він нерано приймав її відвіди-ни саме в розгарті своєї праці, — але вона, Ганка, хотіла й вимагала, щоб, побіч своїх за-нять, він знаходив час також і для неї — своєї нареченої, щоб бодай раз на день вони могли зустрітись і бути самі з собою... Тимчасом Роман деколи так захоплювався сво-їми експериментами, що від-волікав зустріч, відкладав їх на все пізнішу годину, а нероз-уже було й таке, що пере-носив їх на інший день. Для зручності, він навіть казав закласти в її помешканні те-лефон. Це було вигідно — що-дня перекинутись, звичайно вранці і пообідню пору, кіль-кома словами, але ж Роман використовував телефон і для згаданого відволікування зу-стрічів. І це її нерувало, — при всьому зрозумінні, що Ро-ман робить корисну й потріб-ну роботу, що від її успіхів в багатьому залежить їх май-бутнє, і що вона на його міс-ці поступила б, певне, так са-мо...

Все таки телефон став для неї наче живою істотою. Щоб Романові не перешкоджати, на-маталася вона телефону зі сво-го боку не надживати. Зате тим більше, тим пристрашні-ше почала вона очікувати дзвінка від нього. Навіть то-ді, коли не було поміж ними ніяких важливих справ до пе-релікування, сам звук так добре знайомого голосу в те-лефоні заспокоював всю її і-стоту на деякий час, на те, щоб незабаром вичікувати того са-мого — із ще більшою не-терплячкою...

Одного дня Ганка себе про-сто приловила на спостереже-ні, що її життя плыве, власти-во, від телефону до телефону від Романа. Але зайняти себе чим іншим вона не мала сил.

Безділя на каналі Ганці на-докучило. Вона поглянула на мармуровий годинник, що сто-яв на бібліотечній шафці. Тільки пів на п'яту... Скільки ще часу! Проте вона піднялася і підійшла до вікна. Війнуло на цій від замкового нарку запахом розквітлх каштанів — це ж був кінець травня, вес-

няна днина у всій своїй пиш-ноті. Пригадавши це, їй стало чомусь іще сумніше через те, що вона така самотня. Безпе-речно, вона не була надто сан-тиментальна — їй це й аж на дто встигло загартувати життя, але такий був чомусь настрій, що наводив сам від себе на її душу. А втім, до са-мотності вона навіть привик-ла. Втрапивши рано батьків, вона, аж до закінчення гімна-зії, жила під доглядом своєї тітки і Стефи, добродушної жінки, вдові пр-бродушного у-рядовцеві. Тітка померла не-задовго після того, як Ганка закінчила школу. Ганка зали-шилася майже без ніякої рід-ні. Десять там, на „провінції”, бу-ли ще далекі свояки, з якими вона майже ніколи не бачи-лася, та ще в Білгороді був дя-чок Еміліян, званий у родині вуйком Мільком. Його навіть не пам'ятає, бо він вийхав і жив закордоном — це тоді, коли їй було всього три ро-ки.

(Дальше буде).

ПОШІРЯЙТЕ „СВОБОДУ”.

Запорожці в Америці та їхній оборонець

о. Агапій Гончаренко

З історичних праць наших істориків — проф. Грушевського, проф. Дорошенка, М. Аркаса, врешті загально-відомого історика Запоріжжя — проф. Д. І. Яворницького, знаємо, що запорожці після зруйнування Січі осідали в інших місцевостях Південної України та поза її межами, але також в Європі.

І так після переходу запорожців у 1709 р. на бік шведів, Січ¹⁾ була зруйнована, а в 1712-28 роках запоріжці стояли кошем на дощипному Дніпрі в Олешках, проти теперішнього Херсону.

Коли ж весною 1728 р. скинено кошового отамана Костя Гордієнка, запеклого ворога царату, й гору взяла партія, що стояла за порозумінням, запорожці пересунулись ближче царських кордонів. З історичних праць князя Пищецького й протоієрея Григорія Крем'янського²⁾ знаємо, що після Олешок Січ перейшла в балку Каменку, на річці тієї ж назви, що впадала в Дніпро з правого боку. Тут перебувала вона до часу, коли запорожці, залишивши кримсько-турецьке володіння, в 1734 р. знову перейшли під царську руку.

В році 1740 одержали запорожці в своє володіння широкий край, який турки відступили царській імперії після замирення, і цей край дістав окрему назву „Вольностей Війська Запорозького“. Він обіймав увесь простір північної Катеринославської, трьох повітів Херсонської губернії, а навіть охоплював деякі прикордонні землі Таврії та Харківщини.

Центр Запоріжжя, де скупчувалося головне життя Січі напередодні її зруйнування Катериною II, 1775 р. і взагалі в останній час, був між річками

1) Січ була тоді над річкою Чортимком, основана там ще 1652 р. Перша Запорізька-Січ була на острові Хортиці. Друга — на острові Вазалік, а по деякій часі перенесено її на острів Топічанку; за часів гетьмана Богдана Хмельницького вона в околицях сучасного міста Нікополя. Тоді ж місцевість називалась Микитин Ріг (Катеринославської губ., і того ж повіту). Всі ці вище згадані місцевості, де перебувала Запорізька Січ, лежать за Дніпром і Порогами.

2) Автор праці „Записки о Запорожских званях“.

Підпільною і Базаалюком, що тоді ділив Козацьку паланку від Інгульської, а пізніше Катеринославську губернію від Херсонської.

Після ж другого зруйнування царатом Запорізької Січі в 1775 р. частина запорожців піддалася, а частині пощастило втікти за Дунай. Турецький султан прийняв їх під свою опіку та віддав їм на поселення гирло Дунаю, себто його дельту з островами.

Коли ж Задунайську Січ спалили некрасівці³⁾, султан, що прихилився до них, звелів запорожцям пересунутись далі по Дунаю, на лінію Сілістерія — Рушук. Невдоволені з цього запорожці під впливом австрійських агентів покинули в 1785 р. дельту Дунаю і виселилися в кількості 8000 до Банату (поміж містом Зентою на р. Тиси й Панчовою на Дунаї). Але й там не всиділися та згодом, покинувши Банат, повертаються назад у 1811-12 р.р. в Добруджу до своїх земляків, що тут мали свою Січ. Зараз же і віддичилися некрасівцям: спільними силами захопили Дунаець, вирізали місто Тульчу й некрасівці розбіглися. Турецький уряд примирився з тим, що сталося та переселив некрасівців на острів Майнос на Мраморному морі, розселивши частину їх і в Малій Азії. А над притокою Дунаю Дунаецем запорожці заснували біля міста Дунавця свою Січ, яка мала так само, як і над Дніпром, 38 куренів.

Поля Задунайської Січі вимагала з боку царського уряду якоїсь противаги, щоб паралізувати її привабливість для українського населення. Тому вже за рік, у 1776 р. по скасуванні Запорозької Січі, оповіщено про формування двох так званих пікінерських полків⁴⁾, куди приймали й колишніх запорожців. Та ці полки не здобули собі популярності серед українського населення. Тоді

3) Некрасівці це донські козаки, що на початку 18-го століття після здавлення повстання отамана Булавина, виселилися до Туреччини. Їх називають некрасівцями від отам. Некрасова, що вивів їх знад Дунаю.

4) Піших, озброєних списами (піками).

одному з колишніх запорожських старшин, Сидорові Вілому, доручено формувати чисто козацький відділ. І так у 1784 р. сформовано окреме військо з запорожців під назвою: „Бужське Козацьке Військо“. Військо це наділено землями між річкою Богом (інакше Бугом) і Дністром. Від 1791 р. назву цю змінено на „Військо вірних чорноморських козаків“, а в 1792 р. ці чорноморські козаки переселилися над ріку Кубань й тут заснували свій осередок, місто Катеринодар. З того часу походить назва та початок кубанських козаків або кубанців. До чорноморців пристали і запорожці, що в часі турецької війни 1806-1807 р.р. перейшли були на царський бік і дістали назву „Буджацьке або Усть-Дунайське Козацьке Військо“.

В 1828 р. кошовий отаман Задунайської Січі Осип Гладкий з невеликою частиною козаків передався цареві. З цих запорожців створено т. зв. „Азізське військо“, яке одержало землю для свого поселення понад північними берегами Азізського моря, між Бердянськом і Маріополем.

Та недовго воно проіснувало, бо 1865 р. його скасовано, а козаків перевели також на Кубань.

Це в загальному такі подробиці про місцевості й дати, коли та де перебували запорожці після першого зруйнування Січі, 1709 р. і другого 1775 р.

Бодай досі ніхто з наших істориків не згадував про побут запорожців десь поза Європою. Та російський журнал „Історический Вестник“ за 1897 р. в статті „Заокеанская Русь“ Е. Н. Матросова подас дуже цікавий матеріал про запорожців в Америці. З цієї статті відомо, що запорожці були не лише славним воїнством, але й відкривали північно-американського суходолу, а саме його західної смуги. Автор цієї статті, що скрівався під псевдонімом Е. Н. Матросов, в дійсності граф Леліва, уродженець України, в 1896 р. перебував в Америці, в стейті Пенсильнія. Він подас на ст. 85-тій таке: „Відкриття Північно-Американського суходолу з західного його боку було, як видно, випадкове. Одно з суден експедиції Берінга, під командою капітана Чірікова, відокремившись від решти інших, попрямувало на схід і відкрило якісь, правдоподібно американські, острови. Пізніше відважні запорожські козаки, після розгрому їх Січі Катериною II, в значній кількості переселилися в гирло Амуру і на своїх чайках нероз запускалися далеко по Великому Океані й часто приставали до тих чи інших островів та на бережжя суходолу. Таким чином відкриття і дослідження північно-західного американського суходолу було безперечно ділом української⁵⁾ „вольниці“. Уже по її слідах прямували російські промисловці, бо відкриття капітаном Чіріковим островів, правдоподібно Алеутських, не

5) В тексті „руської“.

ВІД ВИДАВНИЦТВА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

Пригадуємо, що реченець одноразової, зниженої передплати Енциклопедії Українознавства, — 18 доларів за цілість, — назначений зразу на 1. жовтня 1949 року і потім продовжений, — минає 1-го лютого ц. р. В-во прохає всіх, хто бажає ще влатити одноразово, поспішитися.

Описля можна передплатувати Енциклопедію Українознавства, розкладаючи ціну на дві рати по \$10.50, або на місячні рати по \$2.50.

За всякими інформаціями і в справах передплати прохают звертатися на адресу:

M. SHLEMEVYCH
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U. S. A.

АНГЛІЯ ГОТОВА ПІДПИСАТИ ВІЙСЬКОВИЙ ДОГОВІР З ВІСЬМОМА НАЦІЯМИ

Вашінгтон. — Великобританія згодилася підписати двобічний договір зі Злученими Державами і сьоми іншими країнами для постачання зброї на підставі Північно-Атлантийського Пакту. Після заяви Великобританії не буде вже перешкод до підписання двобічного пакту між усіма вісьмома країнами.

мало ніяких наслідків та до нині (1896 р.) невисвітлене. Бо й раніше від Колумба деякі норвезькі й данські мореплавці досягали східних берегів Північної Америки і ще на 500 літ до того дня, коли відплив він із порту Палоса в Іспанії, висаджувалися вже на цілині землі Нового Світу. Але їх припадкові без наслідків відкриття, та як, і вислід капітана Чірікова, не мали ніякого значіння. Подібно як Америку відкрив безперечно Христофор Колумб, так і прокладення шляху від східних берегів Азії до західних Північної Америки, це діло лише української „вольниці“. Слідом за нею посунули масово на Алеутські острови російські промисловці для вимини футер⁶⁾. Запорожці осіли на півострові Алясці, де їх нащадки в 1896 р. творили ще значну українську громаду.

(Кінець буде.)

„Ост“ і Конго

(Довідаємося на стор. 2-го).

моститів і ті самі отруйні стріли диких з-за кожного куща (у нас з-за кожного кріптоніма). Різниця хіба та, що коли Стенлі на своє відкриття погрібував десятки тисяч фунтів стерлінгів, він їх від своїх земляків дістав, а у нас на писання ріки-роману не дістанеш ані „доманого цента“, як це нам недавно, можливо у тисячний, ще раз підтвердив один наш земляк, що важить 300 фунтів і „вартує“ кілька десятків тисяч доларів, яких він, до речі, зовсім не знає де діти.

І при тому, як і кому сказати, що від писання деяких рік-романів, залежить відкриття багатьох Америк нашого українського буття на цій планеті. Хто в таке повірить?

Але все таки, друзі, терпіння. Купер'янова мудрість каже, що якое-то буде. Все таки живемо ми у великому просторі і великому часі і все таки сила нашого духа не така вже надто марна, коли і вона снажить збагнути та усвідомити бодай якусь частину всього того, що біля нас довкруги діється. Хай ми не дотепи. Хай ми бідні. Хай перешкоджаємо один одному жити у просторі між Канадою, Європою, Австралією і Аргентиною, однак ми все таки щось робимо і щось зробимо для тієї самої справи, за яку нас женуть. І я не боюся сьогодні сказати — з якою неймовірною жадобою будуть колись ловити кожне наше, написане з кривавим трудом, слово. Маєте рацію, колего Шерех: „все мине, а це мусить бути“. І це буде. І за це нам колись скажуть спасибі.

А сьогодні лише труд, лише самозаперечення, лише хорі печінки. Але за порадою до кулі, можливо, не підємо. Будемо шукати засобів коштом своїх запроханих жінок і дітей, а наші ріки-романи таки відкриті бути мусять. І то до кінця.

Вам відданий, Улас Самчук.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАРИНА ОРГАНІЗАЦІЇ

УВАГА! — КАРТЕРЕТ І ОКОЛИЦЯ! З РАМЕНИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, ВІДІЛІ 9-й В КАРТЕРЕТІ

В НЕДІЛЮ, 29. СІЧНЯ 1950

(Sunday, January 29, 1950)

В САЛІ LUTERAN HALL, Roosevelt Ave., CARTERET, N. J.

ДВА ДОКЛАДИ НА ТЕМУ:

1. Завдання ООЧСУ на тлі сучасної міжнародної ситуації — реферус д-р Р. Борковський, та

2. Сучасна боротьба українського народу за волю — реферус д-р М. Сидор.

Початок точно в годині 4. попол. Вступ вільний!

Громадяни! Приходьте лавою всі на інтересні доклади!

Управа.

ГОЛОД І ХАОС В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЮ.

Бейн Ричардсон, кореспондент Асоціейтед Прес, подорожуючи на американському пароплаві між Китаєм і Японією, довідався з добре поінформованих джерел, що в захопленому комуністами Північному

Китаю тепер загрозливо поширюється голод, а з ним і загальний хаос, що його комуністи вважають своїм найбільшим ворогом.

Читайте українські книжки та часописи, бо чаше читання веде до просвіти, а просвіта — те світло.

The Family Next Door...

By Post Day

"Our extension phone sure makes Mom's work easier!"

Yes, an extension telephone does make housework easier — and still lets Mom supervise things! Every day in many ways it saves steps and adds to the convenience and usefulness of her telephone service. Every member of the family, too, will find an extension telephone mighty handy — in the kitchen,

bedroom, play room, or other location.

You can have the convenience of an extension telephone in your home for very little — only 75¢ a month if you have flat rate service or 65¢ with message rate service, and an installation charge of only \$3.50. Our Business Office will gladly give you details and arrange for the installation.

NEW JERSEY BELL TELEPHONE COMPANY

УВАГА! ВІДІЛІ У. Н. СОЮЗУ В КАРНЕГІ! УВАГА!

Повідомляється відділі 184, 186, 264 і 384 У. Н. Союзу,

що :

В НЕДІЛЮ, 29. СІЧНЯ 1950

зараз по Службі Божій

відбудуться :

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ В КАРНЕГІ, ПА.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

На ці збори повинні прийти всі урядники й члени загаданих відділів, бо є важні справи до обговорення.

На зборах будуть промовляти заст. гол. през. Марія Малевич і організатор У. Н. Союзу в Штатсбурзі, проф. В. Кульницький.

Марія Малевич, заст. гол. през. УНС.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ ВІД. 204 У. Н. СОЮЗУ, ЩО

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться :

В СУБОТУ, 28-го СІЧНЯ 1950 (SAT., JAN. 28, 1950)

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО АВТОКЕФАЛЬНОГО ЦЕРКВИ

334-336 1st 14. вул., Нью Йорк, Н. Й.

Членські вкладки будемо збирати від години 7. до 8. вечером,

бо в годині 8. зачинуться річні збори.

Проситесь всіх членів, а головню тих, що довгують вкладки, прийти на час та вирішити свій довг.

На річних зборах мають важні справи до поладження, а тому присутність кожного члена є обов'язкова.

ЗА УРЯД ВІД 204 У. Н. СОЮЗУ:

Н. Гаприлюк, през.; М. Снуш, касир; Н. Бакуменко, рек. секр.;

В. Гасіа, фін. секр.

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ

УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ, ВІДІЛІ В ШІКАГО просить всіх бувших вояків, перебуваючих на терені міста Шікаго й околиці, прийти на

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДІЛУ

що відбудуться :

В ДОМІ ВІДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ШІКАГО, 111,

845 N. Western Avenue

В НЕДІЛЮ, 5. ЛЮТОГО 1950

Початок в год. 6. вечора. Тимчасова Управа.

ФІРМА СТАСЮКА ПОРУЧАЄ ТАКІ ПРОДУКТИ:

ШИНКИ
В КЕНАХ
ЗАДНІ
71¢ LB.

НОВБАСА
СІКАНА
55¢ LB.

ВУДЖЕНКА
ДО СМАЖЕННЯ
АБО ВАРЕННЯ
В ЦІЛІМ КАВАЛКУ
39¢ LB.

ШИНКИ
В КЕНАХ
ПЕРЕДНІ
63¢ LB.

СМАЛЕЦЬ
ПЕРШОЇ ЯКОСТІ
14¢ LB.

СОЛОНІНА
СОЛЕНА - ГРУБА
17¢ LB.

ОГІРКИ
ІМПОРТОВАНІ
З ПОЛЬЩІ
(2 ГАЛ. КЕНИ)
\$2.49

ШИНКИ
В КЕНАХ
ДО ВИСІЛКИ
1 ФУНТ 14 ОЗ.
\$1.49

НАПУСТА
КВАЩЕНА

9¢

СОЛОНІНА СВИНА
БЕЗ ШКІРИ... 13¢

ПАПРИКІВКА

29¢

ШИНКИ СВИЖІ
ПЕЧЕНІ

98¢

УВАГА! — СКЛЕП СТАСЮКА ОТВОРЕНИЙ КОЖНОГО ДНЯ ДО ГОДИНИ 6. ВВЕЧІР ТОЧНО

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

На рятівання скитальців.

Дня 25. грудня відсвятковано в нашій громаді „Святого Миколая“, а потім пішли на найкраще малі діти, що своїми піснями та декламаціями зворушили глибоко присутніх. А треба знати, що між дітьми є такі, що їх родичі вже родились в Америці. Тепер вони вже вміють не тільки співати українські пісні, але й по українськи читати і писати, що треба завдячувати новоприбулому дяко-учителю п. Гнатюві Балазюкові. Найбільш зворушлива сцена була, як учитель читав листа, в якому сказано, що ті малі діти жертвують \$10 своїм братчикам і сестричкам на скитальців, що останні круглими сиротами. Про це заговорив ще о. Цегельський і попросив зложити жертви. Жертвували: Обедняний Комітет \$13, Школярі \$10, Н. Кмита \$5, а по \$1: о. Цегельський, М. Брус, А. Мудриця, М. Каспиряк, І. Ганусич, п-ні Ганусич, В. Заблоцький, А. Данилюк, А. Цапко. Разом \$55.55. Гроші вислано на призначену ціль.

М. Брус.

ЮТІКА, Н. Й.

Комітет зразком для других.

До найактивніших наших громад, коли мова про допомогу скитальцям, належить маленька Ютика в стеїті Нью Йорку. Ось остання збірка листа, що її перевів Ютицький Комітет серед давніх і новоприїжджених українських імігрантів, що їх той же Комітет спровадив до Америки: Василь Гниеній \$20; Гаррі Вусик \$10; Михайло Дмитрів \$25; Іван Яковенко \$12; Теодор Богдан \$25; Олександр Коваль \$10; Василь Кошман \$20; Василь Пронів \$25; Катерина Кривунь \$5; Іван Горайський \$20; Микола Худий \$25. — Разом \$197, зібраних при одній нагоді та пересланих до ЗУАДК на його переселенчу акцію.

ШКАГГО, ІЛЛ.

Допоможемо Українській Національній Раді!

В неділю, дня 15 січня відбулися після обіду в приміщенні української церкви ім. Св. Володимира Великого збори українського громадянства. На зборах проф. Григорій Колодій відчитав прекрасно опрацьований реферат п.з. „До Роковин проголошення Незалежності й Соборності України“.

Дбайливо зібрані матеріали вичерпно й об'єктивно навістили минулий період визвольних змагань українського народу. Неначе прожектором кинув промовець світло на трагізм тих років, щоб від цього перейти до сучасного, що більш трагічного положення.

По рефераті відбулася дискусія, що доповнила присутнім погляд на наші визвольні змагання в час незабутніх ро-

кві першої світової війни.

В висліді дискусії присутні рішили не забувати за український народ, що на своїй прадіній землі перебуває в неволі, а щоб праця допомогла воюючій Україні мала організований хаарктер, рішено більшістю голосів покликати до життя Товариство Допомоги Українській Визвольній Боротбі (Прихильників Української Національної Ради).

Управу Товариства вибрано в такому складі: Василь Гришко — голова Т-ва, Володимир Шемердак — заступник голови й референт преси та пропаганди Т-ва, А. Усенко — секретар, інж. Юрій Артюшенко — організаційний референт і А. Дідик — референт фінансів і скарбниці.

Товариство Допомоги Українській Визвольній Боротбі (Прихильників Української Національної Ради) об'єднуватиме в творчій праці докруги себе всі ті установи та організації, а також окремих членів, що вважають своїм обов'язком морально й матеріально попірати працю Української Національної Ради й щодо цього тісно співпрацюватиме з Українським Конгресовим Комітетом Америки. Товариство має понадпартійний характер, мобілізує всіх українців, незалежно від віросповідної приналежності та територіального походження.

В програмі праці Товариства, що її до подробиць обговорено на першому засіданні Управи Товариства, є інформація американсько-український загальний праця УНР-ади. Справа ця рівно важка для всього народу, як і для окремих його частин на еміграції. Відомо ж усім, яку роль відіграла жидівська еміграція в Америці супроти держави Ізраїль. Подібними дорогами йде польська іміграційна спільнота, вправді менше успішними чим жидівська. Вже в найближчих тижнях відбудеться загально-громадське віче, на якому, крім членів Управи виступитимуть промовці з рядів обох еміграцій, давно і новоприбулої.

В. Ш.

АЛТУНА, ПА.

Свят-вечірня діточа ідилія на українській сцені.

Від ряду літ не бачила й не переживала невелика алтунська громада такого великого підйому духа та не опускала салі з таким святоточним різдвяним настроєм, як цього року памятного дня 1 січня 1950 р.

Це наші діти як також й старші аматори відіграли вдатно Свят-вечірню виставку п. н. „В тінях Різдвяної ночі“. Вправді режисерка п. Генія Патроник натрудила чимало над вивченням дітей тієї виставки, то однак її жертвенна праця увінчалася гарним успіхом, чого доказом були ясні оплески кожної сценічної картини зі сторони глядачів, як також кінцеві річеві завваги відносно відіграної виставки.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошувачись на Розшуки до ЗУАДК-Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надру-

коване прізвище особа, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошувачись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за виграту часу на поладження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальців прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДК-Комітету, адресу якого подано при кінці.

ГРУПА ЛІСТИ ДО:

19114 Беднаж Франка (мешкає мабуть Відтройт) від Анни Мельник.

19115 Груба Івана (мешкає в Нью Йорку) від Івана Русина.

19116 Куц Катерину, зам. Будник з с. Ігровиця, Тернопіль, від анни Сенік.

19117 Земляка з с. Шишак, Полтава, племянника Олени Коломийцевої від Івана Устименка.

19118 Односельчан з с. Жабокруки, Городенка, від Івана Дяків.

19119 Балка Стефана і Анну з Мостів Великих, Жовква, від Білобрана Григорія.

19120 Рожницького Павла с. Якова від доньки Словецької Петронії.

19121 Іванців Анну від сестринки Дмитрів Володимира. 19122 Лилик Миколу, Данилів Ілька і Сікора Параску всіх з с. Кадобна від Іванів Мартин.

19123 Шумило Юрка і Василя з с. Чорна, Лисько, від Михайла Шумила.

19124 Гайдук Михайла і Юстину від Гаврилюк Анастасії.

19125 Валіма Лесича з Нью Йорку від А. Дублянського.

19126 альченко Петра і Ільча з с. Червона Балка, Кигичів від ММиколи Павловича Мальченка.

19127 Жмутка Андрія з с. Замшани, Брест Литовський, від Миколи Жукути.

19128 Казюк Федора с. Івана і Павліна з с. Майдан Середний, Надвірна, від Івана Казюка.

19129 Шакудько з с. Чортотий, Глухів, який мешкає в Каліфорнії від Хотци Афанасія.

19130 Мутшал Ольгу, зам. Гізбрехт, або Тізін з с. Іслам-Терек від Шури, Мастерова.

19131 Рідних і знайомих від Кусий Василя з львівського пов. і Кусий Розалії з Долинських з с. Сваричів, Калущ.

Голосятись на адресу UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.

Учасник. P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі“ з 17. січня 1950, в списі відділів, що мають менше ніж 45 членів, було подано, що відділ 216 має 22 члени, а повинно бути 34.

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Загальні збори Тов. Свобода, від 194, відбулись в суботу, 28. січня, в годині 6. вечір, під ч. 423 E. 9th St. На порядку денного були: 1) Вибір уряду Тов. на бжучий рік. 2) Вибір делегатів і їх заступників на конвенцію УНС. 3) Організаційні справи Тов. З огляду на важність справ просимо всіх членів прийти чисельно на ці збори. Одностайно подано до відомо, що членські внески треба вилучувати до 25-го кожного місяця до фін. секр. Тов. На бжуче не будемо ходити по домах членів за вкладками, зогляду на витрату часу. Тому визнаємо придержуватись цього рішення і точно вилучувати вкладки. Хто із членів не вилучить вкладок буде суспендований. — За управу: Я. Салдан, предсідник.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 21. січня 1950 року померла **ПАРАНЯ ЮРЧИШИН**, члениця Тов. ім. Івана Франка, від 334 У. Н. Союзу в Клівленді, Огайо.

Покійна походила з села Вольниць, пов. Станіславів. Була тихою адлач і щиро жертвувала на народні цілі. Поширила в смутку мужа Василя, сина Михайла, дочку Марію, Ташину і Катерину, невістку, зятів і внуки.

Похорон відбувся 23. січня з прав. церкви на Бруліні Гайте цвинтар. — В. Н. П.: С. Морозович, секр.

Дня 14. січня 1950 року помер у 54. році життя **ІВАН ПРИСТУПА**, член від 253 У. Н. Союзу в Луд-чел, Масс.

Покійний походив із села Корчмни, пов. Рави Руська, Західна Україна. До Союзу вступив в році 1923 до відділу 253, який сам зорганізував. Був першим предсідником відділу, довгі роки секретарем і делегатом на конвенції УНС. Був доброю адлач і любив працювати на народних і церковних цілях. Поширив у смутку жону Славу, дітей: Михайла, Параску, Савку і Павлину, невістку Марію і зятів Івана, та трох внуки; всі членами УНС.

Похорон відбувся 17. січня з похоронного заведення до української церкви св. Петра і Павла на цвинтарі St. Oloysis, Indian Orchard, Mass., при великій здлязі народу і членів. — В. Н. П.: Д. Харко, секр.

РЕКОРДИ

ЯКІ ПРИНЕСУТЬ ВАМ ВТІХУ, РАДІСТЬ І ЗГАДКУ ПРО РІДНИЙ КРАЙ!

Придбайте Альбоми, — коштів дешевше!

На продаж маємо ось такі:

1. Альбом, 10 рекордів Кошиця	\$11.60
2. Альбом, 12 рекордів наспіваних в Україні	9.00
3. Альбом, 12 рекордів весільних, Гуменика	9.00
4. Альбом, 12 рекордів Оленгера до танцю	9.00
5. Альбом, 12 рекордів Оленгера до танцю	9.00
6. Альбом, 10 рекордів до танцю Авраменка	8.00
7. Альбом, 10 рекордів ЛЕМКІВСЬКІ (Ой Верше, Горіла Со-сна, Сама я руку сдила) і інші	10.00
8. Альбом, 3 рекорди Дуети, Поліняк і Шандрівський	3.85
9. Альбом, 12 рекордів Комічних, Жуковського	9.00

Хто бере більше як один Альбом, дістає 10% опушту. Посилайте належні гроші з замовленням!

SURMA, 11 E. 7th St., NEW YORK 3, N. Y.

ПІСЛЯ ЦІЛОДЕННОЇ ВАЖКОЇ ПРАЦІ НАЛЕЖИТЬ ВАМ ЗАСЛУЖЕНИЙ ВІДПОЧИНОК

А щоб гідно відпочити, треба конче мати в хаті „КОМАРА“, що є одним українським двотижневиком гумору й сатири в Канаді і ЗДА.

Цілорічна передплата виносить \$3.00, а піврічна \$1.75. Передплату можна вислати готівкою в листі, або при допомозі „моні-ордер-а“, який купується на пошті.

Адреса Видавництва:

„КОМАРА“ (I. TYKTOR, Publisher)

P. O. Box 3597, Sta. B, Winnipeg, Man., Canada

ПОШУКУВАННЯ

ІВАН КАЛІНОВИЧ шукає **ВАСИЛЯ СУРАНОВИЧА** (мешкав у Ді-тройт) і **АНДРІЯ СУРАНОВИЧА** (в майнах Бест Вірджин), з села Головицько-Пішениць. Хто знає про них зовсім повідомити на адресу: 600 HIGH ST., NEWARK, N. J.

ПОШУКУЮ своїх знайомих, котрі разом перебували в Німеччині у Регінсбург під американською зоною, виїхали до Америки у липні 1949 року, де виїхали до Santa Paula, California, **АНДРІЯ ВЛАСЕНКО** і **ВАСИЛЯ САЛІН**. Прошу відписати на таку адресу:

TETIANA YAROSZ
c/o John Drabych
16 John St., Little Falls, N. Y.

Справлення адреси.

ЗМІНА АДРЕСИ.

W. GADZUK
249 First Avenue,
New York 3, N. Y.

NEW ADDRESS:

WILLIAM GADZUK
2421 Second Avenue,
New York, N. Y.

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ НАДМІР ВАГИ ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сенсаційний план починається. Василь починає першого дня, а ні — то зворот грошей.

Нову надію на одержання тугару від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від залозів) слідно сьогодні по знітах з успіху при плані нових заживанні нових вітамінних пігулок.

Вони помагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і то без небезпечних лікарств або вправ. Називається **BENADROL**. Цей новий лік діє наче чари, щоб зменшити надмір товщини 2 способами. Мужчини й жінки, що давніше терпіли від надмірної ваги (через переїдання), оповідають про замінні висліді після зажиття. Багато людей каже, що втратили до 10 фунтів ваги вже по першій паці. Продовжуйте з гарантією звороту грошей.

За окремою умовою читачі цієї газети можуть дістати **BENADROL** по знижених ціні. Випишіть оце повідомлення до **V.A.L.WORTH CO., Dept. A-220, 84 E. 42nd St., Brooklyn 3, N.Y.** а дістанете дві 4-долларові паці тільки за \$7, отже \$1 знизки на правильній ціні. Не посилайте грошей. Заплатите листомовою при дорученні.

Ім'я _____

Адреса _____

Дрібні Оголошення

MIAMI, FLORIDA

МАСНО КІМНАТИ ДО ВІНАНЬМУ.

Місячно або тижнево.
Пишіть або їдте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th TERRACE
MIAMI 32, FLORIDA.
Phone 82-2692.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Осирі і довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні, X-Ray. Роздуться жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісний години: Щодня від 10 рано до 7 вечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

Evergreen 3-4416-4450

Maple Coal & Coke Co

anthracite FUEL OIL
bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.

Deliveries to Brooklyn, Queens & Manhattan.

Українське підприємство
ФЕДЬКА КУДЛАК

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по \$150
ціні так низькій як —
ОБСЛУГА НАНКАРАЦА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE,
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY.
Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel. MEtrose 5-6577

УВАГА! — НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

УКР. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАПОМОГОВЕ Т-ВО „ДНІСТЕР“

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 29. СІЧНЯ 1950

В ШКІЛЬНИЙ АУДИТОРІЙ СВ. ЮРА

при 217-219 E. 6th St., New York, N. Y.

Початок в 6-й годині вечір.

Вступ 75 ц.

Проситься всіх членів і члениць Т-ва, як також всіх українців, а зокрема нових імігрантів, прийти та взяти масову участь, а певно, що ніхто не пожаліє, бо Т-во Дністер, як все, так і тим разом задовольнить кожного гостя. Свіжих напиків як також перекусок не забракне. Йосиф Снігур та його слава оркестра приграватиме до танців. За добру забаву ручать — Управа.

DANCE

tendered by the :

SOYUZ UKRAINOK OF AMERICA BRANCH I

Saturday Evening, January 28, 1950

AT ST. GEORGE SCHOOL AUDITORIUM

217-19 East 6th St., New York City

Music by JOSEPH SNIHUR'S Blue Danube Orchestra

Commencing 8:00 P. M.

Admission 75 Cents Tax Incl.

TARZAN, ч. 2266. Зі придумає помсту.

BACK THROUGH THE TUNNEL OF TREES SWUNG THE JUNGLE LORD---

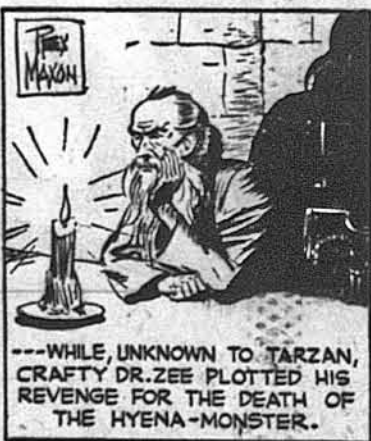
Господар джунглів поспішив назад тунелем дерев...
...і наступного ранку віднай-

шов свого приятеля Молата й цілий малпачий рід.
Після щасливої зустрічі Мо-

лат і його дві малпи радо слідкували за провідником в його рятунковій місії...

...а між тим д-р Зі без відома Тарзана придумував їмсту за смерть звірюки-гиєни.